Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 1630/24
21.3.2025. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Милице Аксентијевић, председника већа, Љиљане Милосављевић и Драгиње Марић, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милош Зеловић, адвокат из Београда, ул. Војислава Илића бр. 26, против туженог Универзитетског клиничког центра Србије, са седиштем у Београду, ул. Пастерова бр. 2, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама тужиље и туженог, изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П1 1674/21 од 9.10.2023. године, у седници већа одржаној дана 21.3.2025. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе тужиље и туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 1674/21 од 9.10.2023. године, у ставовима првом, другом, трећем и четвртом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу шестом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 1674/21 од 9.10.2023. године, па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени Универзитетски клинички центар Србије да тужиљи АА, на име накнаде трошкова поступка, исплати износ од 50.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова другостепеног поступка.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1674/21 од 9.10.2023. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе учињено поднеском тужиље од 25.11.2022. године. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да, на име накнаде штете по основу разлике између минималне зараде и исплаћене основне плате за стандардни учинак и време проведено на раду, исплати тужиљи, за период од марта 2018. године до децембра 2018. године, појединачно опредељене месечне износе, у вредности и са законском затезном каматом, као у садржају тог става. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавеже тужени да тужиљи, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада, за период од марта 2018. године до фебруара 2021. године, исплати појединачно опредељене месечне износе, у вредности и са законском затезном каматом, као у садржају тог става. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се

обавеже тужени да тужиљи, на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора, за период од марта 2018. године до фебруара 2021. године, исплати појединачно опредељене месечне износе, у вредности и са законском затезном каматом, као у садржају тог става. Ставом петим изреке, ослобођена је тужиља обавезе плаћања судских такси. Ставом шестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против наведене пресуде тужиља и тужени благовремено су изјавили жалбе, тужиља побијајући је у ставовима трећем, четвртом и шестом изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, а тужени у ставовима првом и другом изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. Жалбене разлоге су образложили и жалбене предлоге изнели. Тужиља је трошкове другостепеног поступка опредељено тражила.

Испитујући првостепену пресуду у побијаном делу, у границама овлашћења прописаних чланом 386. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, број 72/11...18/20), Апелациони суд у Београду је оценио да су жалбе тужиље и туженог неосноване.

У првостепеном поступку, у потврђеном делу пресуде, нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 1. до 3, 5, 7. и 9. Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка на које се указује у жалбама.

Према чињеничном стању, утврђеном у поступку пред првостепеним судом, тужиља је у спорном периоду била у радном односу код туженог. Тужени је основну плату тужиље обрачунавао према Уредби о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, који коефицијент у себи садржи и накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, а који је множио са основицом. Основна плата тужиље је у периоду од 1.3.2018. године до 31.12.2018. године била нижа од минималне зараде. Из налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област утврђено је да је тужени тужиљи у периоду од 1.3.2018. године до 31.12.2018. године, исплаћивао основну плату за стандардни учинак и време проведено на раду у висини нижој од минималне зараде. Основну плату запослених у јавним службама чини производ коефицијента, основице за обрачун и исплату плата и корективног коефицијента. Разлика између исплаћене нето плате тужиљи и минималне зараде у наведеном периоду износи 8.291,79 динара, што са обрачунатом законском затезном каматом од 3.396,81 динара укупно износи 11.688,60 динара. Трошкови накнаде за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора обрачунати су у три варијанте: 1. према одредбама члана 32. Општег колективног уговора; 2. према економској цени ручка у студентској мензи, односно у висини 1/12 минималне зараде за месец за који се исплаћује плата (регрес за коришћење годишњег одмора) и 3. према ПКУ за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије. За период од 1.3.2018. године до 1.11.2022. године, накнада трошкова за исхрану у току рада за дане проведене на раду, према првој варијанти, износи 259.537,03 динара нето, према другој варијанти износи 118.994,00 динара нето и према трећој варијанти износи 82.969,27 динара нето. Накнада трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора, за наведени период, према првој варијанти износи 139.195,00 динара нето, према другој варијанти износи 124.272,25 динара нето и према трећој варијанти износи 126.334,50 динара. Приказ износа накнада трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, према све три варијанте, као и износи нето разлике плате, са датумима доспелости, дат је у табеларном прегледу који је саставни део

налаза и мишљења.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је основан тужбени захтеви тужиље за исплату разлике између исплаћене основне плате и минималне зараде, за период од 1.3.2018. године до 31.12.2018. године, јер се на запослене у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије примењује Закон о платама у државним органима и јавним службама, који не регулише право на минималну зараду, из ког разлога се има применити Закон о раду, који као општи закон уређује права, обавезе и одговорности из радног односа, па и право запосленог на минималну зараду, којом се обезбеђује егзистенцијални минимум. Висина разлике између исплаћене основне плате тужиљи и минималне зараде утврђена је из налаза и мишљења судског вештака, који је суд прихватио у том делу и утврдио да је тужиљи у спорном периоду исплаћиван нето износ плате који је нижи од минималне зараде, па је, на основу одредаба чланова 2. став 1. и 2, 8. став 1, 9. став 1, 111, 112, 113. и 164. Закона о раду, одлучио као у ставу другом изреке побијане пресуде.

Тужиљи је на досуђени износ главног потраживања, досуђена и законска затезна камата, у складу са члановима 277. и 324. Закона о облигационим односима.

Првостепени суд је одбио као неоснован тужбени захтев тужиље за исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, јер је закључио да се на обрачун плата запослених у здравственим установама и јавним службама примењује Закон о платама у државним органима и јавним службама, којим је чланом 4. прописано да су наведене накнаде трошкова садржане у коефицијенту за обрачун плате. Поред тога, првостепени суд је оценио да Законом о платама у државним органима и јавним службама, као ни другим подзаконским актима, висина наведених накнада није номинално нити процентуално исказана, да накнаде нису исказане у структури коефицијента и да нису прописани параметри за утврђивање њихове висине, па нема одговарајућег општег акта на основу којег би се реализовала накнада тих трошкова. Из наведених разлога, одлучено је као у ставовима трећем и четвртом изреке побијане пресуде.

Првостепени суд је дозволио преиначење тужбе учињено поднеском од 25.11.2022. године, јер је оценио да је то целисходно за коначно решење односа међу парничним странкама, као и да поступак по преиначној тужби неће знатно продужити трајање парнице, па је у смислу чланова 199. став 2. и 200. став 2. Закона о парничном поступку одлучио као у ставу првом изреке побијане пресуде.

Одлучујући о истакнутом приговору недостатка пасивне легитимације, првостепени суд је оценио да је неоснован, јер је тужиља у спорном периоду била у радном односу код туженог и на основу међусобно уговореног радноправног односа она остварује право на зараду и на друга права по основу рада код туженог послодавца, због чега је тужени као послодавац пасивно легитимисан у овој парници.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је у потврђеном делу пресуде правилно применио материјално право, а за своју одлуку је дао довољне и јасне разлоге, које прихвата и другостепени суд.

Одредбама члана 1. тачке 3. и 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС”, бр.34/2001...21/2016), прописано је да се овим законом уређује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама, које се финансирају из буџета Републике, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе и запослених у јавним службама, које се

финансирају из доприноса за обавезно социјално осигурање.

Према члану 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама, плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених из члана 1. овог закона утврђују се на основу: 1) основице за обрачун плата, 2) коефицијента, 3) додатка на плату и 4) обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате, у складу са законом (став 1). Поред елемената из става 1. овог члана, плате запослених из члана 1. тачка 4. овог закона садрже и део плате по основу радног учинка (став 2.). Основну плату изабраних, именованих и постављених лица и запослених из члана 1. овог закона чини производ основице из тачке 1. овог члана и коефицијента из тачке 2. овог члана, осим за запослене из члана 1. тачка 4. овог закона (став 3.). Ако се плата утврђује у складу са ставом 2. овог члана, основна плата одређује се множењем коефицијента, основице за обрачун плате и корективног коефицијента (став 4.).

Одредбом члана 3. став 1. истог закона, прописано је да основицу за обрачун плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије.

Према одредби члана 4. став 2. истог закона, коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Чланом 4. Уредбе о коректривном коефицијенту, највишем процентуалном увећању основне плате, критеријумима и мерилима за део плате који се остварује по основу радног учинка, као и начину обрачуна и плате запослених у здравственим установама („Службени гласник РС”, бр.100/2011...13/2020), прописано је да се основна плата одређује множењем коефицијента, основице за обрачун плате и коректривног коефицијента.

Одредбама члана 111. Закона о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/2005...75/2014), прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду (став 1.), да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде (став 2.), те да је послодавац дужан да минималну зараду исплати запосленом у висини која се одређује на основу одлуке о минималној цени рада која важи за месец у којем се врши исплата (став 5.).

Према одредби члана 112. став 1. истог закона, минимална цена рада се утврђује одлуком социјално-економског савета основаног за територију Републике Србије.

Поштујући цитиране одредбе, код утврђених чињеница у поступку пред првостепеним судом, да је тужиљи у спорном периоду обрачуната и исплаћена основна плата која је нижа од минималне зараде, правилно је одлучио првостепени суд када је у том делу усвојио тужбени захтев тужиље као у ставу другом изреке побијане пресуде.

Правилна је у том делу и одлука о камати, јер је донета у складу са одредбама чланова 277. ст. 1 и 324. став 1. Закона о облигационим односима.

Неосновани су наводи жалбе туженог да је у спорном периоду тужиљи исплаћивана плата у износима вишим од минималне зараде, из разлога што је из налаза и мишљења судског вештака утврђено да је основна плата тужиље обрачунавана

множењем коефицијента, основице за обрачун плате и корективног коефицијента и да је у спорном периоду тако брачуната основна плата била нижа од минималне зараде и да јој је исплаћиван нето износ плате који је нижи од минималне зараде.

Код чињеница утврђених у поступку пред првостепеним судом, да је тужиља запослена у јавној служби и да јој је у спорном периоду плата обрачунавана и исплаћивана према уговореном коефицијенту, супротно наводима жалбе тужиље, правилан је закључак првостепеног суда да је накнада трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, у складу са одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама, у том периоду већ била садржана у коефицијенту за обрачун плате тужиље, и да су јој на тај начин за спорни период и исплаћене, па је тужбени захтев тужиље у том делу правилно одбио као неоснован, због чега је побијана пресуда потврђена у ставовима трећем и четвртом изреке.

Потврђено је решење садржано у ставу првом изреке побијане пресуде, јер је првостепени суд у складу са члановима 199. и 200. Закона о парничном поступку правилно дозволио преиначење тужбе. Стога неосновано тужени указује у жалби да се нису стекли услови за преиначење тужбе.

Како тужени у првостепеном поступку није истицао приговор застарелости тужиљиног потраживања, који је материјалноправни приговор, то га према одредби члана 372. став 2. Закона о парничном поступку не може истицати у жалби.

Цењени су и остали наводи жалби тужиље и туженог, али како се њима не доводе у сумњу правилност и законитост побијане пресуде у ставовима првом, другом, трећем и четвртом изреке, то је пресуда у том делу потврђена.

Међутим, основано се жалбом тужиље побија одлука о трошковима парничног поступка, садржана у ставу шестом изреке побијане пресуде, јер тужиљи, с обзиром на делимичан успех у спору, у смислу чланова 153. став 2. и 154. Закона о парничном поступку, припада накнада трошкова потребних за вођење парнице. Како је тужиља у спору успела са захтевом за накнаду разлике између исплаћене зараде и минималне зараде, који је истакла у поднеску од 27.8.2021. године, којим је преиначила тужбу истицањем тог захтева, то јој накнада трошкова првостепеног поступка припада за издатке потребне за вођење парнице, које чине састављање тог поднеска и образложеног поднеска од 25.11.2022. године у износу од по 9.000,00 динара, за заступање на једном одржаном рочишту у износу од 13.500,00 динара и за приступ на једно неодржано рочиште у износу од 9.000,00 динара, укупно 40.500,00 динара, као и за трошкове вештачења у износу од 10.000,00 динара, што укупно износи 50.500,00 динара, а трошкови су одмерени према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, према опредељеним трошковима тужиље, у складу са одредбом члана 163. став 2. истог закона. Тужиљи не припада накнада трошкова за судску таксу, јер је према одредби члана 9. Закона о судским таксама ослобођена плаћања судске таксе за захтев са којим је успела у спору. Из наведених разлога, преиначено је решење о трошковима поступка и одлучено као у ставу другом изреке ове пресуде.

Тужиљи, која је успела у поступку по изјављеној жалби само у делу којим побија одлуку о трошковима поступка, који су споредно потраживање, не припада накнада трошкова другостепеног поступка, па је одлучено као у ставу трећем изреке ове пресуде.

Из изнетих разлога, на основу одредаба чланова 390, 401. тачка 3. и 165. став 1.

Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, број 72/11...18/20), Апелациони суд у Београду је одлучио као у изреци ове пресуде.

Председник већа – судија
Милица Аксентијевић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић